

Szolgálat mosollyal

A BIZOTTSÁGNÁL ELTÖLTÖTT 30 ÉV UTÁN ELJÖTT AZ IDŐ, HOGY WALTER DEFFAA, A REGIONÁLIS ÉS VÁROSPOLITIKAI FŐIGAZGATÓSÁG VEZETŐJE BÚCSÚT VEGYEN A KOLLÉGÁITÓL

1983-ban, Walter Deffa karrierje kezdetén csak kilenc tagállam volt az európai projekt része. Harminc évvel később – a hullámhegyek és a hullámvölgyek ellenére – jelentős előrelépés történt, és jelenleg 28 tagállam több mint 508 millió polgára része a növekvő uniós közösségnek. Walter Deffa elmesélte a *Panorama* magazinnak, hogy ez idő alatt sok jelentős változásnak volt tanúja – a karrierjében és az Unió egészében egyaránt.

Az Európai Bizottságnál töltött ideje során eltérő pozíciókat töltött be különböző főigazgatóságokon. Melyik jelentette a legnagyobb kihívást és/vagy melyiket érzi a legeredményesebbnek?

Nos, miután több mint fél életemet a Bizottságnál töltöttem, tele vagyok emlékekkel! Tisztviselőként kezdtem a Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóságon, utána még hét másik főigazgatóságon dolgoztam, amelyből háromnak főigazgatója is lettem. Ezek a Belső Ellenőrzési Szolgálat, az Adóügyi és Vámuniós Főigazgatóság, valamint Regionális és Várospolitikai Főigazgatóság.

Azt hiszem, hogy a Költségvetési és a Regionális Főigazgatóságok voltak rám a legnagyobb hatással, bár én egészen szerencsés voltam a karrierem során, mivel a sors több szakpolitikai reformot tartogatott. A Költségvetési Főigazgatóságnál és a Belső Ellenőrzési Szolgálatnál eltöltött idő során részt vettem Liikanen biztos hatékony és eredményes pénzgazdálkodásra vonatkozó kezdeményezésében és Kinnock biztosnak az irányítási rendszert, a személyzeti politikát és a pénzügyi irányítást megreformáló stratégiájában. A Főtítkárságon én voltam az első bizottsági hatásvizsgálati közlemény felelőse, később pedig Wulf-Mathies biztos kabinetvezetője. Dolgoztam az Agenda 2000 projektben, a 2000 és 2006 közötti időszakra vonatkozó többéves pénzügyi keretben, amely

a nagy „keleti bővítést” is tartalmazta. Legújabban pedig a Regionális és Várospolitikai Főigazgatóságon a kollégáimmal egy modern kohéziós politika kialakításán és végrehajtásán, a végrehajtási rendszer egyszerűsítésén, valamint a szakpolitika és a Főigazgatóság eredményorientált logika felé történő elmozdításán munkálkodtunk.

Miben tér el az eredményorientáltság a korábbi, a forrásfelhasználásra összpontosító módszertől?

Most először jelteni tudjuk, hogy mire költik el a pénzt, és milyen eredménnyel – például hány munkahely jön létre, hány ember jut tiszta vízhez vagy részesül képzési támogatásban, hány hátrányos helyzetű személy (például migránsok vagy kisebbségek) vesz részt társadalmi fejlődési programban, hány vállalat kap támogatást, hány további háztartásnak lesz hozzáférése jobb széles sávú internethez stb. A programok elfogadása után a tagállamok saját célokat és a kohéziós politikából származó finanszírozástól várt eredményeket fogalmazták meg. Ezenkívül különleges követelményeket vezettünk be a tematikus koncentrációval kapcsolatban annak érdekében, hogy a megítélt támogatások kritikus tömeget képezzenek, valamint hogy tényleges hatás és eredmények valósuljanak meg a helyszínen.

Az átláthatóság érdekében rendkívül fontos, hogy minden állampolgár hozzáférhessen ezekhez az információkhoz.

A régiók és városok európai hete 2015: a mesterkurzus résztvevőinek közös fotója

Tavaly decemberben az Európai Bizottság közleményt fogadott el („Munkahelyteremtést és növekedést támogató beruházások – Az európai strukturális és beruházási alapok hozzájárulásának maximalizálása” címmel), amely részletesen leírta a főbb várt eredményeket, ezek az adatok pedig most nyilvánosan elérhetőek a Bizottság nyílt adatplatformján (<https://cohesiondata.ec.europa.eu/>), amelyet rendszeresen frissítenek. A kohéziós politika már nemcsak egy elképzelés – az eredményorientáltság hatalmas áttörésnek számít a 2014–2020-as programozási időszakban.

Ez nagy előrelépés, de egyetért-e azzal, hogy nagyobb erőfeszítésre van szükség a regionális politikával kapcsolatos kommunikációs szakadék megszüntetése érdekében?

Igen, a kommunikáció nagy kihívást jelent. A felmérések azt mutatják, hogy az állampolgárok csak kb. 30%-a hallott már uniós finanszírozású regionális projektről, ugyanakkor érdekes jelenség,

„Rengeteget nyerhetünk a jobb helyi kommunikációval.”

hogy 70%-uk tartja jónak őket. Rengeteget nyerhetünk a jobb helyi kommunikációval – minél többen tudnak a régiókban végzett munkáról, mint például az új szennyvíztisztítóról vagy az innovációs központról, annál pozitívabban állnak hozzá az egészhez. Minél közelebb kerülünk a helyiekhez, annál jobban felkelthető az érdeklődésük a területen folyó projektek iránt. Aktívan együttműködünk az INFORM-mal, a tagállamokban és a régiókban dolgozó, a kommunikációért felelős szakemberek hálózatával a bevált gyakorlatok cseréjének elősegítése érdekében. A tagállamokban szemináriumsorozatot szervezünk a különböző érdekelt feleknek – például a tagállami bizottsági képviseleteknek és a Europe Direct Tájékoztató Központok képviselőinek –, hogy felhívjuk figyelmüket az állampolgárokkal

való párbeszéd fontosságára. Ezenkívül a május 9-én tartott legutóbbi Európa-napon több tagállamban a helyi politikusok összehangoltan meglátogatták a projekteket, kiemelve az Európai Unió támogatását. Reméljük, hogy az uniós intézmények egyre több politikai képviselőjének is lehetősége nyílik jó projektpéldák meglátogatására, amikor a „saját” országokban tartózkodnak.

Hogyan tudja biztosítani a Bizottság, hogy a kohéziós politikát minden régióban a lehető leghatékonyabban használják fel?

Az évek során a kohéziós politika pénzügyi támogatása jelentős hatást fejtett ki, és a nagyobb átláthatóságnak köszönhetően bizonyítékaink vannak arra, hogy rengeteget segített a kevésbé

fejlett régiókon, különösen Kelet-Európában, és hozzájárult a felzárkózásukhoz. Ugyanakkor viszont továbbra is jelentős gazdasági egyenlőtlenségek tapasztalhatóak, és most közelebbről megvizsgáljuk a lemaradó régiókat, valamint azt, hogyan tudnánk nagyobb hatást kifejteni a támogatással az alacsony jövedelmű országokban és/vagy a csekély növekedést felmutató régiókban. Nemcsak a pénzről van szó. Aggályok merülnek fel a kormányzással, valamint a szabályozási és jogi kerettel kapcsolatban is, amelyeket az előzetes feltételrendszer bevezetésével is próbálunk kezelni. Gyakorlati síkon a nemzeti/regionális hatóságok közötti szakértői cseréktől az igazgatási kapacitás növelését várjuk, míg a kormányzási oldalon az integritási megállapodások küzdenek a csalás és a korrupció ellen, az ajánlatkérő szervek és az ajánlattevők közötti megállapodások célja pedig a nagyobb átláthatóság biztosítása.

Jelenleg a határokon átnyúló régiók is kiemelt helyet foglalnak el a napirenden, mivel a tagállamok megoldásokat keresnek a menekültválság és a biztonság problémájára. Ezekben a régiókban körülbelül 150 millió európai él, és

„Az eredményorientáltság hatalmas áttörésnek számít a 2014–2020-as programozási időszakban. Most először jelenteni tudjuk, hogyan és mire költik el a pénzt.”

sokan küzdenek olyan problémákkal, amelyeket pusztán a pénz nem old meg. A Corina Crețu biztos által elindított, határokon átnyúló felülvizsgálat célja az olyan igazgatási és szabályozási problémák kezelése, mint például a határokon átnyúló egészségügyi ellátás, társadalombiztosítás és munkaerő-piaci mobilitás. Egyetlen példa: a Dániát és Svédországot összekötő Øresund hídon áthajtani eddig 30 percbe telt. Ez az idő most megduplázódott a határellenőrzések miatt, és idővel jelentős gazdasági hatást fejthet ki mindkét ország régiójára, nem beszélve az egyik országban élő és a másikban dolgozó embereknek okozott kényelmetlen helyzetekről.

De van egy másik probléma is: a múltban a tagállamok közötti egyenlőtlen-

ségek csökkenőben voltak, a gazdasági válság azonban félbeszakította ezt a konvergenciát, ami intő jelként szolgált mindenki számára. A növekedésben bekövetkező lassulás a külső régiókat és városokat sújtotta legjobban. Válaszként a kohéziós politikát jobban a beruházásokra irányítottuk, és most az európai strukturális és beruházási alapokat vesszük igénybe. Szinte megdupláztuk (körülbelül 20 milliárd euróval) a pénzügyi eszközök kereteit annak érdekében, hogy jelentősen megnöveljük a kohéziós politika támogatásából részesülő vállalatok számát. Célunk a regionális gazdaságok támogatása az olyan, valódi növekedést mutató területekre történő összpontosítással, mint például az innováció, és különösen az intelligens szakosodási stratégia, amely véleményem szerint hatékony eszköz a regionális gazdaságok átalakulásának elősegítésében. Ezenkívül a különböző országok régiói szövetségre léptek az intelligens szakosodáson alapuló növekedést célzó élkezdeményezés keretén belül. Ennek mozgatórugója az EU régióinak elköteleződése aziránt, hogy az intelligens szakosodás segítségével a vállalkozói innováción és az ipari megújuláson keresztül serkentsék a növekedést.

Ebben a programozási időszakban több mint 120 nemzeti és regionális intelligens szakosodási stratégiánk van szerte Európában. Ebben az az érdekesség, hogy azt

kérjük a tagállamoktól, hogy a regionális fejlesztés elősegítése érdekében működjenek együtt a regionális és közigazgatási hatóságokkal – nemcsak a saját kormányaikkal –, továbbá a vállalkozásokkal, a kutatókkal, az egyetemekkel és a civil társadalommal egy olyan társadalmi folyamatban, amely véleményem szerint rendkívül fontos és ígéretes.

A Bizottságon belül néhány Főigazgatóságot az a bírálat érte, hogy nem működnek együtt elég szorosan. Tapasztalt jelentős előrelépést a belső szinergiákban ilyen tekintetben?

Bizonyos mértékig az előző kérdésben említett együttműködés túlmegy a hagyományos elkülönült szervezeti egységeken, és azt is tükrözi, hogyan dolgozunk a Bizottságon belül annak biztosítása érdekében, hogy a kohéziós politika többé ne elszigetelt szakpolitika legyen. Más területeken – például az energia, a környezetvédelem, a kutatás és természetesen a városfejlesztés terén – dolgozó kollégákkal is együttműködünk. Azt kell mondanom, hogy még sosem volt ilyen szoros együttműködés a különböző Főigazgatóságok között.

Ez összefügg a múltammal, mivel én szilárdan hiszek a közszféra innovációjában, amelynek fontos eleme a nagyobb információ- és tudásmegosztás a szervezeti

egységek között. Bevezettük például a kiválósági díjat. Ha egy kutatócsoport projektje felkerül a Horizont 2020 támogatandó projektjeinek listájára, de a pénzügyi keretösszeg nem elegendő, akkor – amennyiben a projekt belefér a regionális fejlesztési programba – a projekt a pályázat újbóli benyújtása nélkül beilleszthető a regionális finanszírozásba. Látható tehát, hogy valódi szinergiák vannak alakulóban a kutatás-fejlesztés és a regionális szakpolitikák között.

A Juncker-féle európai beruházási terv és az esb-alapok is összekapcsolódnak: a beruházási terv a magánberuházást vonzó gazdasági jövedelmezőségen alapul – de valakinek vállalnia kell a kockázatot. Ez a kockázat néha annyira nagy, hogy kiegészítő fedezetre van szükség – és itt segíthet a kohéziós politika. Jó példa az ilyen szinergiára a Troisième Révolution Industrielle (harmadik ipari forradalom) beruházási alap Nord-Pas-de-Calais-ban. A program célkitűzése,

hogy 2050-re nulla szén-dioxid-kibocsátást érjenek el, a régió energiaszükségleteit pedig megújuló energiaforrásokból fedeznék. Nagyon előremutató és modern kormányzási szerkezetet használunk annak érdekében, hogy összefogjuk például a tagállamok energiaügyekért felelős képviselőit és az alapkezelőket – ugyanez történik a környezetvédelem esetében is.

Kiterjed ez a szinergikus hatás a többi európai intézményre vagy az Európán kívüli országokra?

Természetesen. Minden jelentős kérdést megvitatunk a Parlamenttel, a Tanáccsal és a Régiók Bizottságával – az utóbbival ápolt partnerségi viszony rendkívül fontos számunkra. A múltban inkább általános támogatást kaptunk tőlük, mostanra ez egyre inkább stratégiai jellegű, például a városfejlesztési menetrend vagy az intelligens szakosodás terén. Az integrált politikaformálás egyre jobban átveszi az ellenőrzést a stratégiai területek fölött, mint például a környezetvédelmi tényezők,

„Valódi szinergiák vannak alakulóban a kutatás-fejlesztés és a regionális szakpolitikák között.”

a társadalmi problémák, a kisvállalkozások támogatása stb. terén, különösen a városokban. Az Amszterdami Paktum és a városfejlesztési menetrend a többszintű kormányzás érdekes új paradigmáját vezette be egy stratégiai szakpolitikai területen.

A statisztikák azt mutatják, hogy az európai közepes méretű és nagyvárosok a növekedés motorjai, és ily módon szükségük van az integrált politikaformálásra. A városi élet hátrányai közé tartoznak azonban a társadalmi problémák, a szennyezés, a forgalmi torlódások, a lakáshiány stb., ezért ezek a területek külön figyelmet igényelnek. Mindazonáltal, globálisan nézve Európa városi rendszerei a bevált gyakorlatok

példái: Latin-Amerika, valamint a Kínához és Japánhoz hasonló, kevésbé kiegyensúlyozott városi modellekkel rendelkező országok tőlünk szeretnének tanulni.

A Bizottságnál eltöltött évei során hogyan változott az európai projekt?

Amikor az 1980-as évek elején elkezdtem dolgozni Brüsszelben, kilenc tagállam volt, és válsághelyzetben voltunk – mindenki az „euroszklózisról” beszélt, és arról, hogy a gazdasági és monetáris unió létrehozását célzó Werner-terv megbukott. Azt hiszem, hogy bizonyos értelemben a válság mindig is az európai projekt része volt, de mindig előreléptünk, és leküzdöttük a nehézségeket.

A projekt eredetileg a nyugat-európai integrációról szólt, aztán 2002-ben jött a 19 tagállam által elfogadott közös valuta. Azóta a keleti bővítéssel újból egyesítettük a kontinenst, és a közös politikaformálásban részt vevő szinte háromszor annyi tagállammal folytatjuk a munkát. Továbbra is vannak azonban válságaink, mint most is – egészen súlyosak is. Az 1980-as és az 1990-es években azért panaszkodtunk, hogy nincs elég nyilvános politikai vita az európai ügyekről, most viszont kétségtelenül van, noha nagy kihívást jelent az európai projekten dolgozók számára.

„Ebben a programozási időszakban több mint 120 nemzeti és regionális intelligens szakosodási stratégiánk van szerte Európában.”

Egy ilyen teljes karrier után hogyan fogja a legtöbbet kihozni a nyugdíjas évekből?

Más karrierektől eltérően a főigazgatói posztot nem lehet részmunkaidőben végezni – azt hiszem, jobb lett volna, ha fokozatosan lassulok a tempóval, mint egyik napról a másikra hirtelen abbahagyni a munkát. De már több tervem van a jövőre nézve: szeretnék megtanulni

jobban golfozni, kirándulni az Alpokban a lányaimmal, egyetemi hallgatókat tanítani, vagy valami teljesen újat kipróbálni – ez majd elvállik. Rendkívül értékelem azt a kiváltságos karriert, amelyben az Európai Bizottságnál részem volt, és azon túl, hogy élveztem, szeretnék visszaadni valamit a közösségnek. ■